

GRAMATIKA

GRAMATYKA

1. JMÉNA (JMIONA)

1.1. PODSTATNÁ JMÉNA – 1. p. mn. č. (RZECZOWNIKI – MIANOWNIK 1. mn.)

1.1.1. Deklinace „ženskorzeczowa” (Deklinacja żeńskorzeczowa)

Rodzaj	Rzeczowniki twar-dotematowe		Rzeczowniki miękkotematowe	
	końcówka	przykłady	końcówka	przykłady
męski nieosobowy	-y // po -k, -g:	stoły, psy, pomniki, pociągi	-e	hotele, konie, kraje, klucze, oleje
	Rzeczowniki zakończone na samogłoskę			
żeński	-y // po -k, -g: -i	kobiety, drogi, siostry, książki	-e	panie, ulice, ziemie, babcie, cebule
	Rzeczowniki zakończone na spółgłoskę			
			-i // -y	nić, rzeczy
			-e	wsię, noce
niżaki	-a	okna, lata	-a	poła, morza

1.1.2. Deklinace „męskoosobowa” (Deklinacja męskoosobowa)

Końcówka	Typ deklinacji	Przykłady
-i	rzecz. twar-dotematowe	chłop – chłopci, student – studenci, Czech – Czesi
-y	rzecz. twar-dotematowe na -k, -g, -r rzecz. miękkotematowe na -c	Polak – Polacy, Norweg – Norwedzy, aktor – aktorzy; chłopiec – chłopcy, Niemiec – Niemcy
-e	rzecz. miękkotematowe	nauczyciel – nauczyciele, lekarz – lekarze
-owie	bez rozróżnienia wyrazy mające znaczenie godnościowe	pan – panowie, ojciec – ojcowie, syn – synowie, król – królowie, Belg – Belgowie, Arab – Arabowie

! Před -i, -y dochází ke střídání (alternacím) souhlásek na konci kmene (způsob střídání viz 2. lekcce).

* Słowak – Słowacy, biolog – biolo-dzy, redaktor – redaktorzy, delegat – delegaci aj.

! K alternacím souhlásek nedochází u jmen, jejichž kmen je zakončen na -c.

* krawiec – krawcy (krejčí), głupiec – głupcy aj.

1.2. PŘÍDAVNÁ JMÉNA – 1. p. mn. č. (PRZYMIOTNIKI – MIANOWNIK 1. mn.)

Deklinacja	Końcówka	Przykłady
męskoosobowa	-i // -y	stary człowiek – starzy ludzie, nowy sąsiad – nowi sąsiedzi, wesoly chłopiec – weseli chłopcy
żeńskorzeczowa	-e	duży pies – duże psy miła studentka – miłe studentki wygodne mieszkanie – wygodne mieszkania